

Nr 193.

Av herr **Lilliecreutz m. fl.**, om anslag till bidrag för anordnande av kurser för undervisare i mjölkkningsarbete.

I motion nr 194 i andra kammaren vid 1925 års riksdag hemställde vi tillsammans med ett flertal medmotionärer, att riksdagen måtte för budgetåret 1925—1926 bevilja 20,000 kronor att efter av Kungl. Maj:t fastställda grunder användas till anordnande av mjölkningstävlingar, eventuellt även andra arbetstävlingar vid jordbruket. Motionärerna framhöllo svårigheterna, särskilt för det mindre jordbruket, som av ekonomiska skäl är hänvisat att använda sig av manuell kraft, att få mjölkkningsarbetet utfört. Med all rätt hänförde man dessa svårigheter till att mjölkkningsarbetet råkat i misskredit, särskilt bland ungdomen.

Jordbruksutskottet förklarade sig finna syftet med motionen beaktansvärt, men ansåg sig, under hänvisning till att frågan vore en hushållningssällskapens angelägenhet, böra avstyrka densamma. Riksdagen följde utskottets anvisning.

De av motionärerna anförda motiven för åtgärder med stöd av statsmedel äga fortfarande full giltighet. Den svenska jordbruksnäringen är på grund av de naturliga betingelserna i mycket stor utsträckning hänvisad till den animala produktionen. Utan överdrift torde kunna sägas, att större delen av jordens avkastning omvandlas i kött och mjölk. Särskilt gäller detta för det mindre och medelstora jordbruket. Under det att de medelstora och större jordbruken, genom utnyttjande av maskinell kraft, i allmänhet kunna göra sig tämligen oberoende av handmjölkningen, är det mindre jordbruket, åtminstone ännu så länge, i mycket stor utsträckning hänvisat att begagna sig av denna. Betydelsen av att mjölkningen blir omsorgsfullt och efter rätta metoder utförd torde knappast kunna överskattas. Betydande torde också de värden vara, som nu årligen gå förlorade på grund av slarvig och illa utförd mjölkning. Där man av skilda orsaker ej kan använda sig av maskinell kraft för mjölkkningsarbetet, måste det vara en angelägenhet av betydelse icke blott att få folk som ej finner arbetet undermåligt och därför motbjudande utan även i lika hög grad att få yrkesskickliga medhjälpare, evad de sökas inom eller utom den egna familjekretsen.

På goda grunder har jordbruksutskottet vid denna frågas tidigare behandling påpekat, att ordnandet av denna angelägenhet borde tillkomma

Bihang till riksdagens protokoll 1927. 4 saml. 35 häft. (Nr 193—197.)

hushållningssällskapen. Detta betonades även i ovan omförmälda motion. Flertalet hushållningssällskap torde ock behjärta frågans betydelse för det mindre jordbruket, men finna sig av brist på medel förhindrade att i större utsträckning omsätta detta intresse i handling. Vad som enligt vår mening kräves för ett underlättande av här påtalade svårigheter är en propagerande upplysningsverksamhet med mål att dels så att säga höja det manuella mjölkningsarbetets sociala anseende dels ock att bibringva utövarna nödig yrkesskicklighet.

Det torde vara uppenbart, att en undervisningsverksamhet av detta slag icke kan centraliseras till några få platser inom ett län, utan att den måste förläggas här och var ute i bygderna. För en mera omfattande decentraliserad undervisningsverksamhet äga hushållningssällskapen för närvarande icke erforderliga lärarekrafter. Enligt vårt förmenande gäller det sålunda att i första hand förvärva dylika ur jordbrukarnas egna led. Motionärerna vid 1925 års riksdag hänvisade i detta syfte till medverkan från jordbrukareungdomens förbund. Vi hålla före, att det förslaget alltjämt är beaktansvärt, och vilja tillika framhålla, att lämpliga medhjälpare för ifrågavarande uppgifter jämväl torde kunna sökas och finnas bland lantmanna- och lantbruksskolornas forna elever. Det gäller endast att lämna dem erforderlig utbildning för en dylik lärareuppgift. Inom skogsvårdsstyrelserna har man med stor framgång använt sig av metoden att ur allmogens egna led söka medarbetare för utbildning i vissa enklare detaljarbeten. Man anordnar avgiftsfria utbildningskurser t. ex. för plantörer, vilka sedermera som föregångsmän leda enklare kulturåtgärder. Vi hålla före, att man på samma sätt skulle kunna finna värdefulla medarbetare för en undervisningsverksamhet med här antytt ändamål. Under en kurs på cirka 14 dagar torde eleverna kunna bibringvas erforderliga instruktörskunskaper. Då en genomgången kurs svårligen kan tänkas medföra några nämnvärda inkomster för en framtida undervisningsverksamhet, måste man räkna med att kursens genomgående blir avgiftsfri såväl vad resekostnader som undervisning och vivre beträffar.

För bestridandet av kostnaderna härför torde hushållningssällskapen i allmänhet sakna erforderliga medel. Med statsmedel anordnas utbildningskurser för vandringsrättare, täckdikningsförmän, trädkötare m. fl. Vi hålla före, att en medelsanvisning för här omförmäلت ändamål borde kunna bliva vårt mindre jordbruk till stort gagn. Det har tidigare visat sig, att även jämförelsevis obetydliga statsbidrag förmått stimulera till väsentligt ökad verksamhet, och vi förmena, att så även skulle bliva följden, om riksdagen ville ägna denna fråga sin uppmärksamhet.

Under åberopande av vad sålunda anförts få vi härmed hemställa,

att riksdagen måtte för budgetåret 1927—1928 bevilja 25,000 kronor att efter av Kungl. Maj:t fast-

ställda grunder utlämnas till hushållningssällskap, som därom ansöka, såsom bidrag för anordnande av kurser för undervisare i mjölkkningsarbete.

Stockholm den 21 januari 1927.

Fabian Lilliecreutz.

Birger Petersson.

A. Henrikson.

I motionens syfte instämma:

Charly A. Fager.

Ewald Lindmark.

